

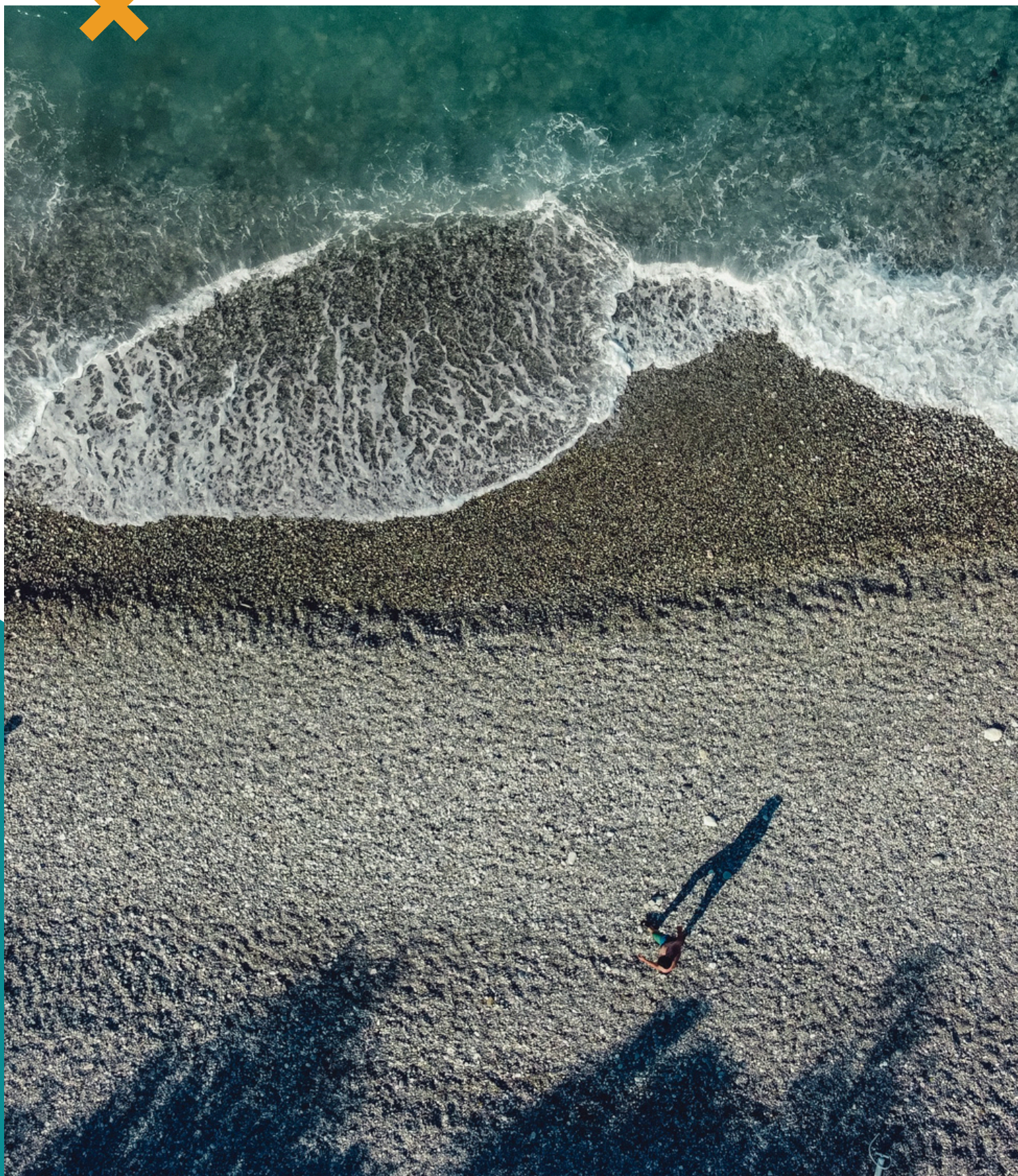


CHIOS TOURISM
ORGANIZATION

A UNIQUE ISLAND OF THE AEGEAN

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΟΣ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Χίος

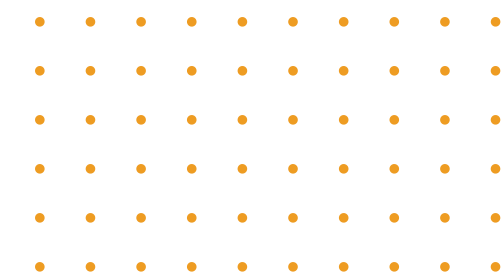


5 δρόμοι της πίστης και της Ορθόδοξης παράδοσης στη **Χίο**

Βαπτίστηκε “Αγιοτόκος” γιατί στα χώματα της γεννήθηκε ή έδρασε σωρεία Αγίων, από τον πρωτομάρτυρά της Ισίδωρο ως τις σύγχρονες πνευματικές της μορφές.

Ιδανικός Προσκυνηματικός προορισμός με δυνατότητες να συνδυάσει σπουδαίους λατρευτικούς χώρους, μνημεία πίστης και προσευχής με ταυτόχρονες περιηγήσεις σε οικισμούς - αρχιτεκτονικά στολίδια, ιδιαίτερες μουσειακές συλλογές, επαφή με την αυθεντική καθημερινότητα του νησιού και τους πολύτιμους φυσικούς του πόρους.

Με πρωτοβουλία του Ιδιωτικού Φορέα Τουρισμού Χίου σχεδιάστηκαν 5 διαδρομές για προσκυνητές και περιηγητές που επιθυμούν να εισπνεύσουν την πνευματικότητα της Αγιοτόκου Χίου.

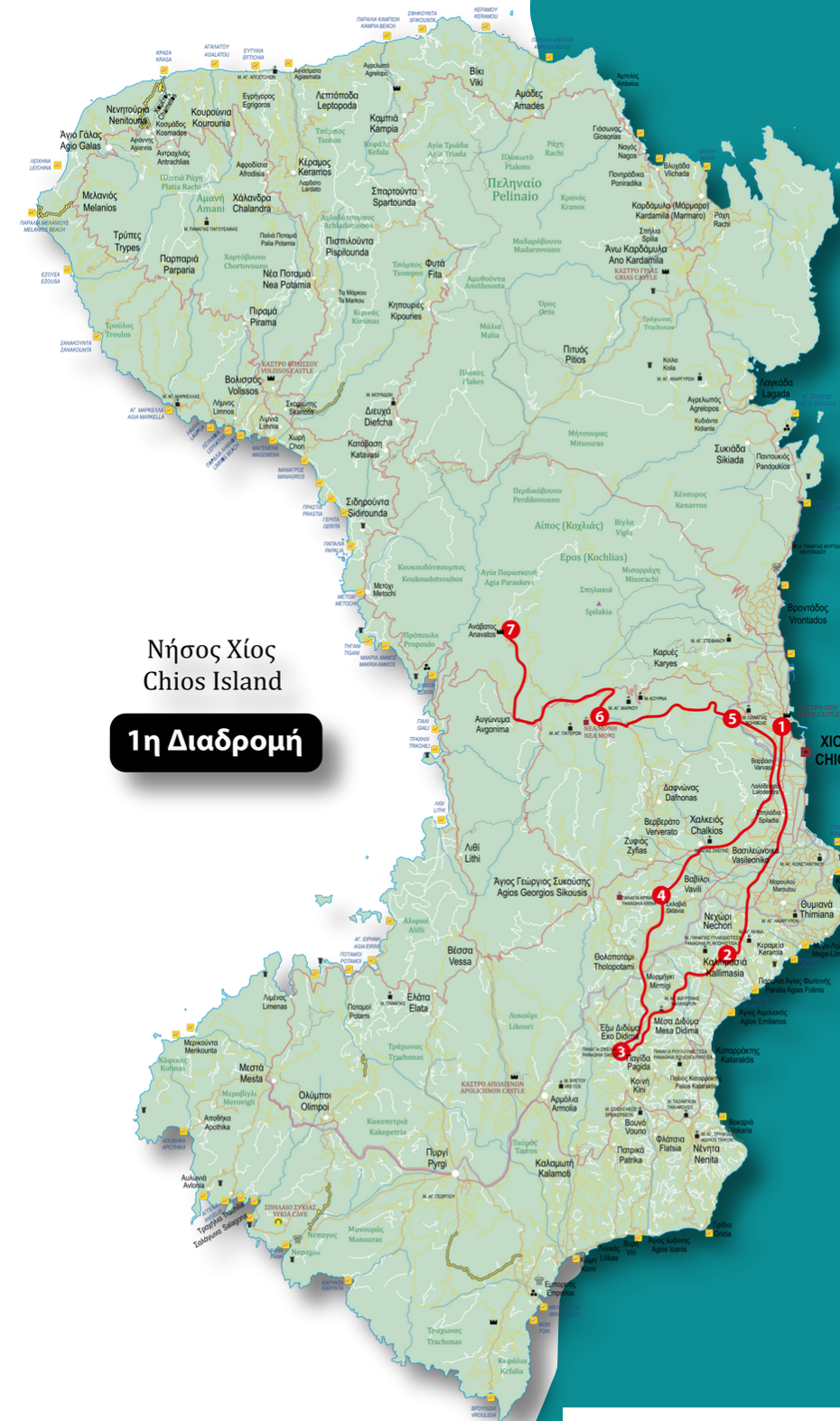


1η Διαδρομή – Στις “Χιώτισσες” Βυζαντινές Παναγιές

Τους Βυζαντινούς χρόνους στη Χίο αναπτύχθηκε ένα ευρύ πλέγμα Μονών και Ναών με έμφαση στη λατρεία της Θεοτόκου. Με επίκεντρο το μοναστήρι της Νέας Μονής ακτινικά του δημιουργήθηκαν περίλαμπροι Ναοί και μικρότερες Μονές ως μετόχιά του.

Στην προτεινόμενη διαδρομή θα προσκυνήσουμε την αυτοκρατορική Νέα Μονή (11ος αιώνας), προστατευόμενο μνημείο από την Unesco, την Παναγία Σικελιά (12ος αιώνας) με το περίτεχνο ξυλόγλυπτο τέμπλο, την Παναγία Κρήνα, με τα πολύτιμα στοιχεία ζωγραφικής και αρχιτεκτονικής του νησιού κατά τα τέλη του δωδέκατου αιώνα. Στη γυναικεία Μονή της Παναγίας Βοήθειας θα προσκυνήσουμε τον τάφο του Οσίου Άνθιμου, ιδρυτή της Μονής.

Στο περιηγητικό σκέλος της διαδρομής επισκεπτόμαστε το Λαογραφικό Μουσείο Καλλιμασιάς, την Κιβωτό της λαογραφικής παράδοσης της Χίου και τον Ανάβατο, τον χαρακτηρισμένο ως “Μυστρά του Αιγαίου” από την μεσαιωνική αρχιτεκτονική του στο έξαρμα ενός κρυμμένου υψώματος.



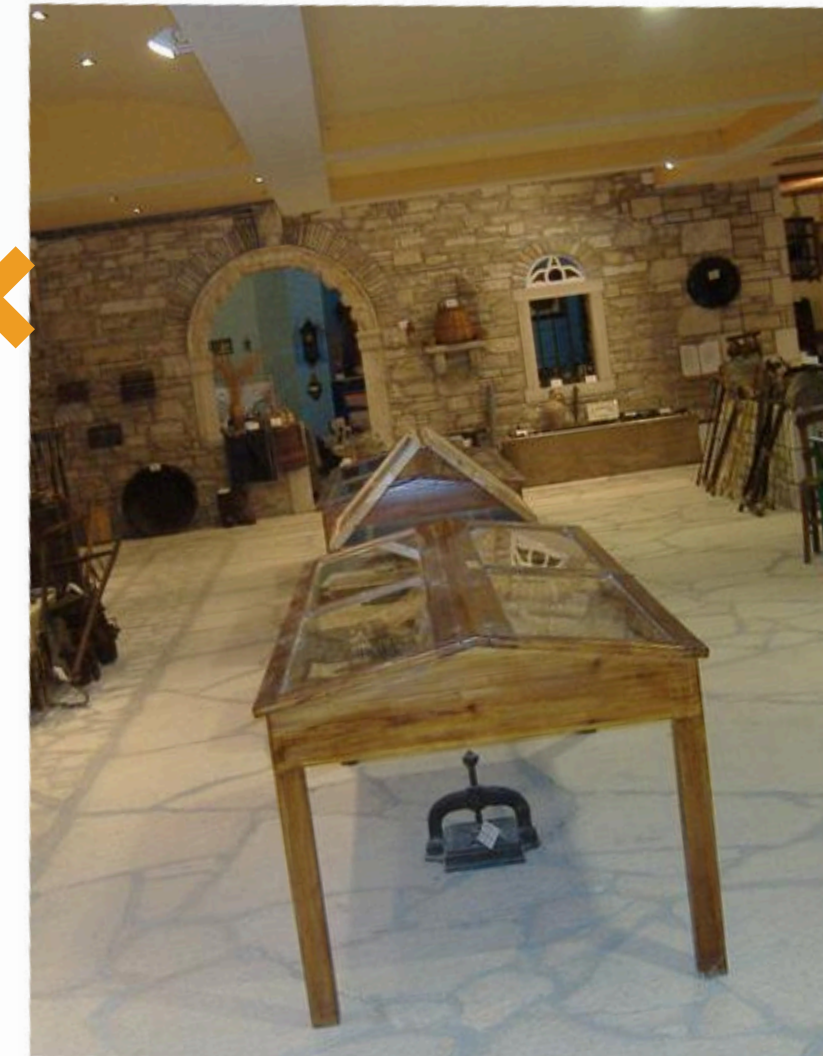
CHIOS TOURISM
ORGANIZATION

A UNIQUE ISLAND OF THE AEGEAN

Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 1ης διαδρομής

Λαογραφικό Μουσείο Καλλιμασιάς

Το Λαογραφικό Μουσείο Καλλιμασιάς ιδρύθηκε το 1995 και στεγάζεται στο υπόγειο του Γυμνασίου του οικισμού σε επιφάνεια 550 τ.μ.. Ο χώρος έχει αποκτήσει τη μορφή ενός παραδοσιακού πετρόχτιστου χωριού με σπίτι, τσαγκαράδικο, ραφτάδικο, «ατσιγγαναριό» (σιδηρουργείο), καφεκουρείο, αλευρόμυλο, μαραγκούδικο, παπλωματάδικο, αλώνι, χωράφι κλπ. Στο μουσείο εκτίθενται περισσότερα από 5.000 αντικείμενα και εργαλεία περισσοτέρων από τριάντα επαγγελματιών και δραστηριοτήτων των κατοίκων του νησιού. Θεωρείται ίσως, το μεγαλύτερο και ένα από τα καλύτερα λαογραφικά μουσεία της Ελλάδας.



Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 1ης διαδρομής



Παναγιά Σικελιά

Βυζαντινός ναός του δωδέκατου αιώνα. Το καθολικό της, που είναι και το μόνο που σώζεται σήμερα, αποτελεί σπουδαίο βυζαντινό μνημείο και αποτελεί στολίδι για τη Χίο. Η Μονή τιμάται κατά παράδοση από την τοπική εκκλησία στις 8 Σεπτεμβρίου στο Γενέθλιο της Θεοτόκου επειδή στο περίφημο ξυλόγλυπτο τέμπλο του Καθολικού είναι αναρτημένη η εικόνα της Παναγίας της Γαλακτοτροφούσας.

Παναγιά Κρήνα

Θεωρείται ένα από τα πιο πιστά αντίγραφα του καθολικού της Νέας Μονής και προσφέρει πολύτιμα στοιχεία τόσο για τη ζωγραφική και αρχιτεκτονική όσο και για την κοινωνική δομή του νησιού κατά τα τέλη του δωδέκατου αιώνα. Στον τοιχογραφικό διάκοσμο του ναού εκτός από εικόνες περιλαμβάνονται και τα ονόματα δύο γνωστών βυζαντινών οικογενειών.

Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 1ης διαδρομής

Ιερά Νέα Μονή

Το επιφανέστερο θρησκευτικό μνημείο της Χίου των μεσαιωνικών χρόνων ιδρύθηκε στα μέσα του 11ου αιώνα με αυτοκρατορική χορηγία του Κωνσταντίνου Μονομάχου. Σύμφωνα με τη μοναστική παράδοση στη θέση όπου χτίστηκε το Καθολικό είχε βρεθεί από τους μοναχούς Νικήτα, Ιωσήφ και Ιωάννη η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας κρεμασμένη σε κλάδο μυρσίνης. Οι ασκητές προφήτευσαν ότι ο εξόριστος τότε στη Λέσβο Κων. Μονομάχος θα ανέβαινε στον αυτοκρατορικό θρόνο της Κωνσταντινούπολης και σε αντάλλαγμα της ορθής προφητείας τους απέσπασαν από το μελλοντικό αυτοκράτορα την υπόσχεση πλουσιοπάροχης δωρεάς για την ανέγερση της Μονής.

Ο Μονομάχος προίκισε το μοναστήρι με ειδικές προσόδους, κτήματα, με το δικαίωμα να έχει πλοίο, έδωσε φορολογικές απαλλαγές και το δικαίωμα να είναι αυτεξούσιο. Τα προνόμια αυτά πολλαπλασιάστηκαν από τους επόμενους αυτοκράτορες με αποτέλεσμα η Νέα Μονή να είναι από τα πιο πλούσια μοναστήρια του Αιγαίου μέχρι την πυρπόληση και τη λεηλασία της το 1822. Εκτεταμένες καταστροφές προκάλεσε και ο ισχυρός σεισμός του 1881.

Από το αρχικό συγκρότημα του 11ου αιώνα διατηρούνται σήμερα το Καθολικό, η κινστέρνα, ο πύργος, η Τράπεζα δηλαδή ο χώρος κοινής εστίασης των μοναχών και ο ναός του Αγίου Λουκά στο κοιμητήριο της Μονής. Το Καθολικό είναι αφιερωμένο στην Παναγία και εορτάζει στις 23 Αυγούστου. Διατηρείται σχεδόν στο σύνολό του ο ψηφιδωτός διάκοσμος του 11ου αιώνα.

Η Νέα Μονή λόγω της εξαιρετικής της σημασίας ανήκει στα μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς και προστατεύεται από την UNESCO.



Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 1ης διαδρομής

Ανάβατος

Η ίδρυση του Ανάβατου τοποθετείται στους μέσους βυζαντινούς χρόνους. Σύμφωνα με την παράδοση, δημιουργήθηκε από τους εργάτες που έφτασαν στη Χίο για την κατασκευή της Νέας Μονής επί Κωνσταντίνου Μονομάχου. Σύμφωνα με μια άλλη εκδοχή, ο οικισμός δημιουργήθηκε λόγω των πειρατικών επιδρομών που μάστιζαν τα δυτικά παράλια του νησιού. Ο παλιός πυρήνας του οικισμού καταστράφηκε κατά τη διάρκεια των γεγονότων της σφαγής της Χίου όταν ο Ανάβατος πολιορκήθηκε και αλώθηκε. Ο κυρίως οικισμός εγκαταλείφθηκε οριστικά μετά το σεισμό του 1881 και οι εναπομείναντες κάτοικοί του εγκαταστάθηκαν στα κράσπεδα του λόφου που βρίσκονται στο κατώτερο τμήμα του Ανάβατου.

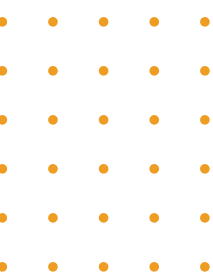
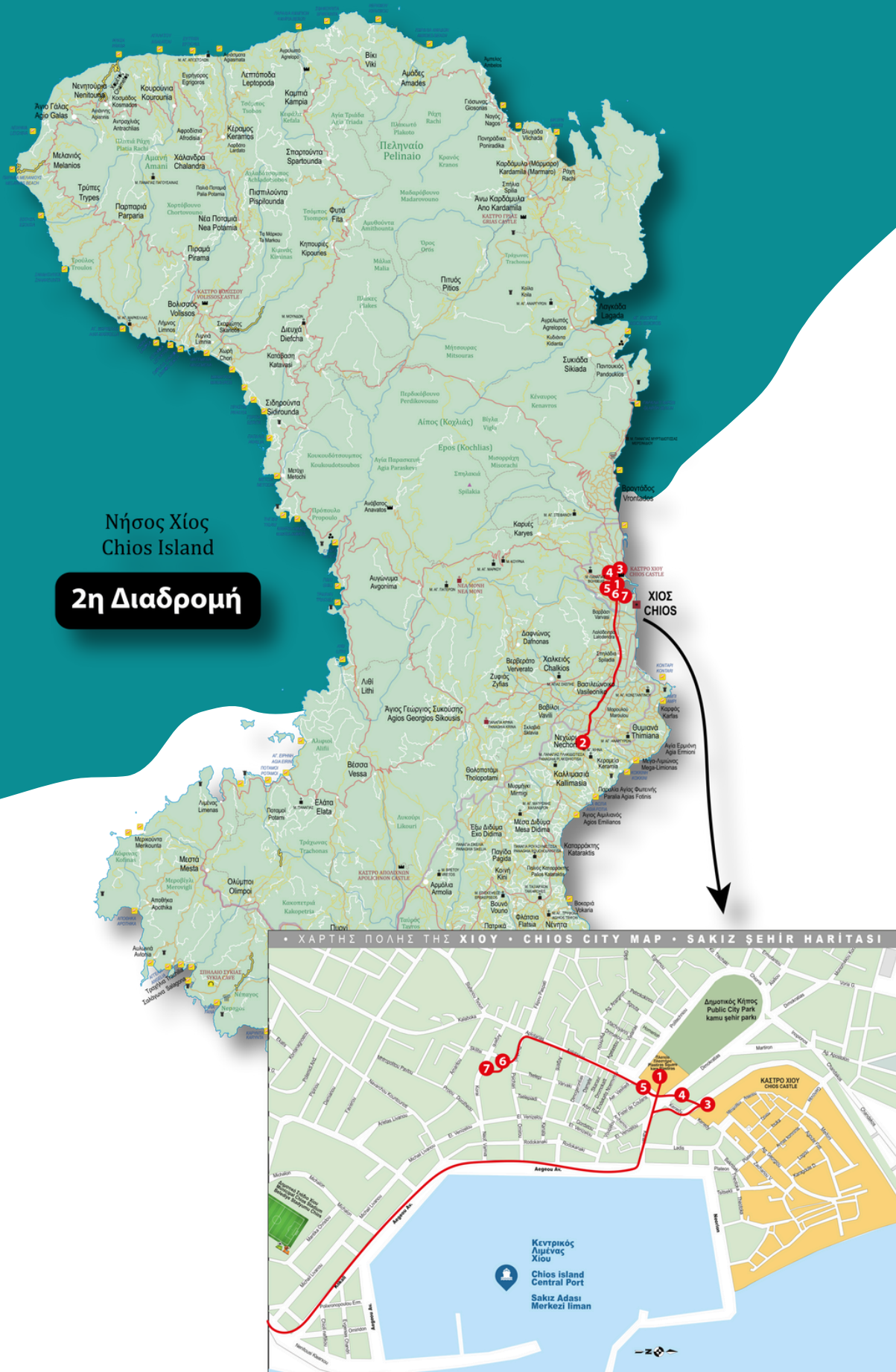


2η Διαδρομή – Στα χνάρια της Σφαγής

Σημείο καμπής της Χίου, η Σφαγή του 1822 αποτελεί από τις εμβληματικότερες στιγμές της Ελληνικής επανάστασης και καθορίζει τη μετέπειτα ιστορία του νησιού. Συνδεδεμένη με λατρευτικούς χώρους της Χίου και μεγάλες θρησκευτικές προσωπικότητες της εποχής συνέβαλε στην επώαση του καθοριστικού φιλελληνικού ρεύματος.

Βασικός σταθμός της διαδρομής η Μονή του Αγίου Μηνά όπου με πρωτοβουλία της Ιεράς Μητροπόλεως Χίου λειτουργεί από το 2022 το Μουσείο Σφαγών.

Θα επισκεφτούμε επίσης, τη “Σκοτεινή Φυλακή” στο Κάστρο της Χίου, αίθουσα που χρησιμοποιήθηκε για να φυλακιστούν ως όμηροι 55 πρόκριτοι μαζί με τον Μητροπολίτη Πλάτωνα Φραγκιάδη. Σε απόσταση αναπνοής θα θαυμάσουμε τον ανδριάντα του Εθνοϊερομάρτυρα Επισκόπου της Χίου και Άγιου της Εκκλησίας μας, καθώς και τον επιβλητικό ανδριάντα του μπουρλοτιέρη Κων. Κανάρη. Στο Βυζαντινό Μουσείο εκτίθενται ευρήματα που τοποθετούνται χρονικά κατά τη Βυζαντινή περίοδο, τη Γενοβέζικη κατοχή του νησιού, αλλά και αργότερα, ανάμεσα στα οποία το πιστό αντίγραφο από τον περίφημο πίνακα του Ευγένιου Ντελακρουά για τη Σφαγή της Χίου. Ευλαβικά θα προσκυνήσουμε στην Ιερά Μητρόπολη Χίου με τελευταία μας στάση τη Βιβλιοθήκη Κοραή με το πλούσιο αρχειακό υλικό και την πρώτη σημαία του υψώθηκε στην απελευθερωμένη Χίο.



Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 2ης διαδρομής



Ιερά Μονή Αγίου Μηνά

Εδώ έγινε η μεγαλύτερη Σφαγή το 1822 την Κυριακή του Πάσχα. Σφαγιάστηκαν κληρικοί και 3000 γυναικόπαιδα. Και σήμερα ακόμα στις πλάκες του δαπέδου του ναού υπάρχουν τα ίχνη από το αίμα των θυμάτων. Σωρεία από τα οστά φυλάσσονται στο παρεκκλήσιο των 40 μαρτύρων στην αυλή του μοναστηριού. Διαθέτει σύγχρονο μουσείο της σφαγής της Χίου.

Σκοτεινή Φυλακή

Σχεδόν τετράγωνη αίθουσα (10X8,50μ.). Αρχικά πρέπει να διέθετε τουλάχιστον δύο ορόφους, από τους οποίους δεν σώθηκε κανένα ίχνος, και σε όλες τις πλευρές του κτηρίου υπήρχαν μεγάλα και ψηλά παράθυρα, τα οποία φράχθηκαν όταν έγιναν τροποποιήσεις στις οχυρώσεις. Το κτίριο συνδέεται με ένα τραγικό γεγονός της νεότερης ιστορίας της Χίου: το 1822, έτος της σφαγής της Χίου, φυλακίσθηκαν εδώ ως όμηροι πενήντα πέντε πρόκριτοι μαζί με τον Μητροπολίτη Πλάτωνα Φραγκιάδη πριν οδηγηθούν στην αγχώνη.

Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 2ης διαδρομής

Μητροπολίτης Χίου Πλάτων Φραγκιάδης

Ο κατά κόσμον Πανταλέων Φραγκιάδης γεννήθηκε στη Χίο το 1775 όπου και έλαβε τα πρώτα γράμματα στη Σχολή της Χίου έχοντας ως Σχολάρχη τον Άγιο Αθανάσιο τον Πάριο. Το 1803 συνέχισε τις σπουδές του στην Κωνσταντινούπολη όπου φοίτησε στην Πατριαρχική Ακαδημία. Το 1807 διαδέχθηκε τον Δωρόθεο Πρώιο στη Σχολαρχία της Πατριαρχικής Σχολής Ξηροκρήνης ως το 1809.

Το 1812 κείρεται μοναχός και λαμβάνει το όνομα Πλάτων. Στις 25 Ιανουαρίου 1817, η Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία τον εξέλεξε Μητροπολίτη Χίου. Ως Μητροπολίτης Χίου έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την παιδεία φροντίζοντας για τη στέγαση της Δημόσιας Βιβλιοθήκης ιδρύοντας Τυπογραφείο και φροντίζοντας για τη λειτουργία της Σχολής της Χίου. Όταν τον Μάρτιο του 1822 η Χίος ετοιμαζόταν να επαναστατήσει, αμέσως συνέλαβαν τον Μητροπολίτη Πλάτων, επίλεκτους κληρικούς και τους προκρίτους του νησιού και τους φυλάκισαν μέσα στο Κάστρο της Χίου. Επί 41 ημέρες στερήθηκαν την τροφή και το καθαρό νερό ώσπου την Κυριακή 23 Απριλίου 1822 τους κρέμασαν στην Κεντρική Πλατεία "Βουνάκι" της Χίου και μετά από τρεις ημέρες έριξαν τα σώματά τους στην θάλασσα.



Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 2ης διαδρομής



Βυζαντινό Μουσείο Χίου

Στεγάζεται στο οθωμανικό τέμενος Μετζιτιέ, το οποίο κτίσθηκε στα μέσα του 19ου αιώνα και βρίσκεται στο κέντρο της πόλης της Χίου δίπλα στην κεντρική πλατεία. Το μουσείο εκθέτει ευρήματα που τοποθετούνται χρονικά κατά τη Βυζαντινή περίοδο, τη Γενοβέζικη κατοχή του νησιού αλλά και αργότερα. Η έκθεσή του είναι αφιερωμένη στη βυζαντινή και μεταβυζαντινή Χίο ενώ αναφορές γίνονται και στην ιστορία του νησιού κατά τους νεότερους χρόνους. Εκτίθενται, μεταξύ άλλων, παλαιοχριστιανικά και βυζαντινά γλυπτά, μεταβυζαντινές τοιχογραφίες, αντικείμενα μικροτεχνίας, ξυλόγλυπτα και μεταβυζαντινές φορητές εικόνες, καθώς επίσης και πιστό αντίγραφο του πίνακα «Σφαγή της Χίου» του Ντελακρουά.

Ι. Μητροπολιτικός ναός Χίου

Εκκλησιαστικό κέντρο της Ιεράς Μητροπόλεως Χίου. Εδώ χειροτονήθη Διάκονος ο Άγιος Νεκτάριος, ετελέσθη η δοξολογία της απελευθέρωσης της Χίου το 1912, φυλάσσονται λείψανα του Αγίου Ισιδώρου, Αποστόλου Θωμά, Ιερομάρτυρος Μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος, φυλάσσονται άμφια του Αγίου Νεκταρίου και Επιτραχήλιον του Αγίου Γρηγορίου Ε'.

3η Διαδρομή – Από Αίμα Πολύτιμο Δάκρυ

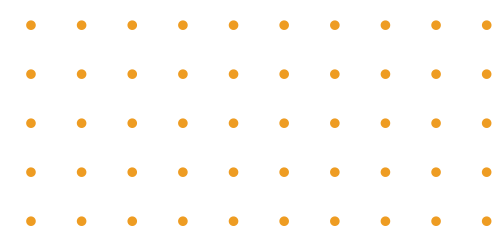
Η θρησκευτική παράδοση της Χίου αποδίδει στις σταγόνες από το αίμα του πρωτομάρτυρα του νησιού Ισιδώρου το πολύτιμο δάκρυ του μαστιχοφόρου σχίνου.

Με αφετηρία την παλαιοχριστιανική βασιλική του Αγίου Ισιδώρου θα περιηγηθούμε στα φημισμένα μαστιχοχώρια με τη δική τους ευλαβική παράδοση. Πρώτη στάση στο “ζωγραφιστό χωριό”, το Πυργί, με τις προσόψεις των σπιτιών του χαραγμένες από την τεχνοτροπία των ξυστών. Στην πλατεία του δεσπόζουν οι Άγιοι Απόστολοι. Στο Μουσείο Μαστίχας μαθαίνουμε τα πάντα για το μοναδικό φυσικό προϊόν και τις ευεργετικές του ιδιότητες.

Στο μεσαιωνικό καστροχώρι των Μεστών θα περιπλανηθούμε στα δαιδαλώδη σοκάκια του και θα προσκυνήσουμε τις εκκλησίες του Μικρού και του Μεγάλου Ταξιάρχη.

Η Προσκυνηματική κατάληξη της ημέρας θα μας οδηγήσει στον Άγιο Γιώργη Συκούση, οικισμό που θα στηθεί περιμετρικά του περίτεχνου πρόσφατα επισκευασμένου Ναού.

Στο περιηγητικό σκέλος της διαδρομής εντάσσεται η επίσκεψη στο σπήλαιο των Ολύμπων και στην παραλία Μαύρα Βόλια στον Εμπορειό.



Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 3ης διαδρομής

Παλαιοχριστιανική Βασιλική του Αγίου Ισιδώρου

Κτίστηκε στα μέσα του 5ου αιώνα μ.Χ. επί προγενεστέρου ρωμαϊκού κτίσματος. Έχουν διαπιστωθεί πέντε επάλληλες οικοδομικές φάσεις με τον καταστρεπτικό σεισμό του 1881 να μεταβάλλει τον Ναό σε ερείπια.

Πρόσφατα έγινε αναδόμηση της παλαιοχριστιανικής Βασιλικής, στην οποία διασώζονται ψηφιδωτά δάπεδα τριών οικοδομικών φάσεων με γεωμετρικά μοτίβα, καθώς και πολλά γλυπτά αρχιτεκτονικά μέλη. Στο εσωτερικό του ναού υπάρχει υπόγεια θολωτή κρύπτη όπου άλλοτε φυλάσσονταν τα λείψανα του Αγ. Ισιδώρου και της Αγ. Μυρόπης, που μαρτύρησαν στη Χίο κατά την πρώτη χριστιανική περίοδο.

Μουσείο Μαστίχας

Αναδεικνύει την παραγωγική ιστορία της καλλιέργειας και της επεξεργασίας της μαστίχας, την οποία εντάσσει στο πολιτιστικό τοπίο της Χίου. Μέσα από το πρίσμα της εγγραφής από την UNESCO της παραδοσιακής μαστιχοκαλλιέργειας στον Αντιπροσωπευτικό κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας το 2014, δίνεται έμφαση στη διαχρονικότητα και την αιεσιφορία του χιώτικου προϊόντος.



Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 3ης διαδρομής



Άγιοι Απόστολοι Πυργίου

Η ύπαρξή τους αναφέρεται σε έγγραφο του 14ου αιώνα (1362) και η αρχιτεκτονική μορφή του ναού έχει ως πρότυπο αλλά σε μικρότερη κλίμακα, το καθολικό της Νέας Μονής. Αυτό που εντυπωσιάζει με την πρώτη ματιά στο ναό είναι η περίτεχνη διάπλαση των εξωτερικών του όψεων με τον πλούσιο κεραμοπλαστικό διάκοσμο. Το εσωτερικό του ναού είναι κατάγραφο με έτος αγιογράφησης το 1665 από τον ζωγράφο Αντώνιο Κυνηγού από την Κρήτη.

Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 3ης διαδρομής

Μεστά

Το καλύτερα διασωζόμενο μαστιχοχώρι κτίστηκε στα βυζαντινά χρόνια σε πενταγωνικό και κλειστό τετράπλευρο σχήμα με δαιδαλώδη εσωτερικά δρομάκια και μεταφέρει τον επισκέπτη σε μια άλλη εποχή. Τα σπίτια που ήταν χτισμένα από την εξωτερική πλευρά έπαιζαν το ρόλο τείχους. Για τον λόγο αυτό δεν είχαν παράθυρα προς τα έξω. Οι Γενουάτες βελτίωσαν την οχύρωση του χωριού, το οποίο δεχόταν επιδρομές πειρατών. Στις εξωτερικές γωνίες του χωριού υπήρχαν (και σώζονται ακόμη στα Μεστά) μικροί κυκλικοί πύργοι.

Στο χωριό υπάρχει πλήθος εκκλησιών, κυρίως μικρών, πλήρως ενταγμένων στον πολεοδομικό ιστό. Μεγαλύτερη και σημαντικότερη σήμερα η εκκλησία των Ταξιάρχων, η οποία χτίστηκε το 1868 στη θέση του παλιού κυκλικού πύργου του κάστρου, ενώ ο παλιότερος Ταξιάρχης διαθέτει το πιο περίτεχνο ξυλόγλυπτο τέμπλο του νησιού.



Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 3ης διαδρομής

Άγιος Γεώργιος Συκούσης

Το μεσαιωνικό “μπαλκόνι της Χίου” χτισμένο σ’ ένα βραχώδη λόφο με δυνατότητα παρατήρησης πολλών οικισμών του νησιού και των Μικρασιατικών παράλιων. Είναι το μοναδικό χωριό της Χίου που γνωρίζουμε την ακριβή του ηλικία (στα 1.518 μ.Χ.). Πριν το 1.518 στη θέση του χωριού υπήρχε μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου, κατά τη γνώμη πολλών παλαιότερο από τη Νέα Μονή. Το μοναστήρι σταδιακά ερημώθηκε, οπότε ο ιερομόναχος Σωφρόνιος Στέψης έφερε άξιους ανθρώπους να κατοικήσουν σ’ αυτό και έθεσε τις βάσεις της νέας κοινότητας. Έκτοτε δημιουργήθηκε νέο μοναστήρι που διατηρήθηκε μέχρι το 1715. Η σημερινή εκκλησία του Αγίου Γεωργίου διατηρεί το Δεσποτικό και το Άγιο Βήμα όπως παλιά και περίφημο ξυλόγλυπτο τέμπλο με παραστάσεις από την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη.



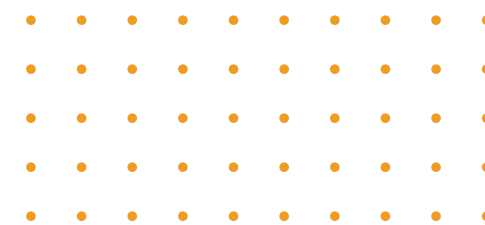
4η Διαδρομή – Από τα ναυτικά κανονάκια στις ρουκέτες και τη θαλασσοκρατία



Νησί ταυτισμένο με τη θάλασσα, η Χίος γίνεται παγκόσμια γνωστή στις μέρες μας για ένα Αναστάσιμο έθιμο της, αυτό του ρουκετοπόλεμου. Πόσοι όμως γνωρίζουν ότι ο σημερινός ρουκετοπολεμος έλκει τις αρχές του απ' τα ναυτικά κανονάκια συνδέοντας μοναδικά τη θρησκευτική με τη θαλάσσια παράδοση της Χίου; Στις ... αντιμαχόμενες ενορίες του Αγίου Μάρκου και της Παναγίας Ερειθιανής θα μάθουμε τα πάντα για τον φαντασμαγορικό ρουκετοπόλεμο. Σε περίοπτη θέση στην ακτή του Βροντάδου θα συναντήσουμε το άγαλμα του Αφανούς Ναύτη κι ακολούθως στη Δασκαλόπετρα θα σταθούμε στο σημείο που η χιακή παράδοση ταυτίζει με το διδασκαλείο του Ομήρου, του επικού ποιητή που εξιστορεί τα θαλασσινά βάσανα του Οδυσσέα.

Η Μονή Μυρσινιδίου ήταν πάντοτε ταυτισμένη με τους θαλασσινούς ενώ το γραφικό ξωκκλήσι του Αγίου Ισιδώρου μοιάζει να έχει κυριολεκτικά αναδυθεί απ' τα σπλάχνα της θάλασσας. Στη ναυτομάνα των Καρδαμύλων θα επισκεφτούμε το Εκκλησιαστικό Μουσείο και το Ναό του Αγίου Νικολάου Πριναρίτη με κατάληξη την προτομή της “μάνας του ναυτικού” στο λιμάνι του Μαρμάρου.

Στα περιηγητικά σημεία της διαδρομής η στάση στα «μυλαράκια», σύγχρονο τοπόσημο της Χίου και στον πύργο και τον πλάτανο του Πιτυούς.



Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 4ης διαδρομής

Ο ρουκετοπόλεμος

Διεξάγεται το βράδυ της Ανάστασης με ρίψη χειροποίητων πυροτεχνημάτων τα μεσάνυχτα, τις λεγόμενες ρουκέτες. Τα “στρατόπεδα” δύο αντίπαλων ενοριών (Αγίου Μάρκου και Παναγίας Ερειθιανής) ξεκινούν ρουκετοπόλεμο πετώντας δεκάδες χιλιάδες ρουκέτες με στόχο η μία να χτυπήσει το καμπαναριό της Ερειθιανής και η άλλη τον κουμπέ του Αγίου Μάρκου. Οι ρουκέτες είναι ξύλινα ραβδιά γεμισμένα με μείγμα που περιλαμβάνει πυρίτιδα. Η προέλευση του εθίμου είναι ασαφής αλλά η τοπική παράδοση θεωρεί ότι ξεκίνησε να διεξάγεται στην Οθωμανική εποχή με τις ρίψεις να γίνονταν με πραγματικά κανόνια.

Μύλοι στα Ταμπάκικα (Μυλαράκια)

Διαφέρουν από τους άλλους μύλους του νησιού, όχι τόσο ως προς τα μορφολογικά χαρακτηριστικά όσο ως προς τη χρήση τους. Η κατασκευή τους σχετίζεται με τα γειτονικά Ταμπάκικα (βυρσοδεψία) και χρησιμοποιούνταν για την άλεση δρυός, φλοιού πεύκου, φύλλου σκίνου και άλλων υλικών που χρησιμοποιούνταν για την επεξεργασία του δέρματος. Μόνο κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής χρησιμοποιήθηκαν για την άλεση δημητριακών.



Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 4ης διαδρομής



Άγιος Μάρκος Βροντάδου

Φυλάσσεται ύφασμα εμποτισμένο εις το αίμα του Νεομάρτυρος. Αγ. Αγγελή του Αργείου και Λειψανοθήκη Ιερέως από τα χρόνια της Σφαγής. Διαθέτει το Κειμηλιάρχειο του Μητροπολίτη Χίου και αντίγραφο αγαλματιδίου της μυθικής θεάς Κυβέλης.

Παναγία Ερειθιανή

Είναι από τους παλαιότερους προσεισμικούς ναούς της Χίου, χωρίς να είναι γνωστό πότε ακριβώς χτίστηκε ο πρώτος ναός. Για ένα διάστημα είχε μετατραπεί σε μοναστήρι, πριν από το 1821 μ.Χ., το οποίο φιλοξενούσε αρρώστους και αστέγους της περιοχής. Στη μεγάλη σφαγή της Χίου ο ναός πυρπολήθηκε και αρκετοί από αυτούς που γλύτωσαν κατέφυγαν στη Σύρο, την Πελοπόννησο και αλλού.

Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 4ης διαδρομής

Δασκαλόπετρα

Αρχαίο ιερό της μυθικής θεάς Κυβέλης κατά τους αρχαιολόγους, η παράδοση της Χίου θέλει εκεί να κάθεται ο Όμηρος και να διδάσκει τα έπη του. Ο επικός ποιητής προσδιορίζονταν στη Χίο ανέκαθεν ως Δάσκαλος και για το λόγο αυτό ο συγκεκριμένος βράχος (πέτρα) μετονομάζεται σε Δασκαλόπετρα.

Πιτύος

Το Πιτύος είναι αρχαίο χωριό αναφερόμενο από τον Ψευδοηρόδοτο. Σύμφωνα με τον σχετικό μύθο, κάποτε έφθασε στο χωριό περιπλανώμενος ο Όμηρος και ενώ κοιμόταν στην ύπαιθρο τη νύχτα, έπεσε πάνω του «καρπός της πίτυος» δηλαδή ένα κουκουνάρι. Το χωριό λοιπόν ονομάστηκε έτσι από την αρχαία ελληνική λέξη πίτυς που σημαίνει πεύκο. Από το Πιτύος κατάγεται ο Άγιος Γεώργιος ο Χιοπολίτης που μαρτύρησε το 1807 στο Αϊβαλί της Μικράς Ασίας και ένας μεγάλος ναός, αφιερωμένος στον Άγιο, βρίσκεται στην είσοδο του χωριού.



Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 4ης διαδρομής



Καρδάμυλα

Οι κάτοικοί τους στράφηκαν από την αρχαιότητα στη θάλασσα και την εμπορική ναυτιλία. Ρόλο σε αυτό φαίνεται ότι έπαιξε η ύπαρξη δύο διαφορετικών βαθιών όρμων - φυσικών λιμένων, του Μαρμάρου και των Παρπάντων. Με την πάροδο των γενεών τα Καρδάμυλα ανέδειξαν αρκετές και σημαντικές οικογένειες εφοπλιστών.

5η Διαδρομή – Στα χνάρια των Αγίων της Χίου

Τέσσερις διαφορετικοί Άγιοι και σπουδαίοι λατρευτικοί χώροι σε μια μόλις διαδρομή. Στους πρόποδες του όρους Αίπους θα προσκυνήσουμε τη σκήτη του Αγίου Μακαρίου. Στο Πιτυός τον Άγιο Γεώργιο Χιοπολίτη, προστάτη μέχρι τη Μικρασιατική καταστροφή των Κυδωνιών. Επόμενη στάση στα Διευχά και τη Μονή Μουνδών με την εξαιρετική λαϊκή αγιογράφιση. Ένα εγκαταλελειμμένο μοναστήρι του 1.574 μ.Χ. Στην Κατάβαση ο Ιερός Ναός της Αγίας Ματρώνας, αγίας που γεννήθηκε και μόνασε στην ευρύτερη περιοχή. Στο Ιερό Προσκύνημα της Αγίας Μαρκέλλας επισκεπτόμαστε το χώρο θυσίας Της, όπου ακόμα στις μέρες μας αναβλύζει θερμό νερό. Τελευταία στάση είναι το Άγιο Γάλας και η Παναγία Αγιογαλούσaina, στον δεύτερο όροφο ενός τριώροφου σπηλαίου με την ομορφότερη θρησκευτική παράδοση του νησιού. Το ξυλόγλυπτο τέμπλο της, κατασκευασμένο το 1.721 μ.Χ., θεωρείται από τα εξαιρετικά διασωζόμενα στο νησί.



Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 5ης διαδρομής

Άγιος Μακάριος

Γεννήθηκε στην Κόρινθο το 1731 μ.Χ. και από την αρχή επέδειξε ιδιαίτερο ζήλο στη μοναχική ζωή. Κρυφά από τους γονείς του έφυγε για το Μέγα Σπήλαιο, ο πατέρας του όμως τον ανακάλυψε και τον οδήγησε πίσω στο σπίτι. Όταν η Κόρινθος είχε έλλειψη διδασκάλου ανέλαβε δωρεάν τη διδασκαλία των νέων. Σαν δάσκαλος διέπρεψε κι οι Κορίνθιοι τον ανύψωσαν σε επίσκοπο. Όταν άρχισε ο Ρωσοτουρκικός πόλεμος ο Μακάριος αναγκάστηκε να καταφύγει στη Ζάκυνθο κι αργότερα στην Ύδρα σε κάποια Μονή.

Από την Ύδρα θα βρεθεί στη Χίο κι από εκεί στο Άγιο Όρος. Η έντονη διαμάχη στην Αθωνική πολιτεία για την ημέρα τελέσεως των μνημόσυνων απογοητεύει τον Ιεράρχη, ο οποίος θα βρεθεί στην Πάτμο. Μετά τη διανομή της πατρικής του περιουσίας ο Μακάριος επανήλθε στη Χίο κι επέλεξε ως κατοικία του το ναΐσκο των Αγίων Αποστόλων στις υπώρειες του όρους Αίπος. Εκεί διέμεινε επί περίπου 12 έτη, μέχρι την κοίμησή του, βρίσκοντας την ψυχική του γαλήνη μαζί με τον Αθανάσιο Πάριο (συγγραφέα της βιογραφίας του) και τον ιερομόναχο Νικηφόρο Χίου. Πέθανε στις 17 Απριλίου του 1.805 μ.Χ..



Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 5ης διαδρομής



Άγιος Γεώργιος ο Χιοπολίτης

Γεννήθηκε το 1.785 μ.Χ. στο Πιτύος. Σε μικρή ηλικία έμαθε ξυλογλυπτική αλλά σύντομα βρέθηκε στην Καβάλα. Εκεί συνελήφθη να κόβει καρπούζια από έναν κήπο και από φόβο οδηγήθηκε στον κριτή, με αποτέλεσμα να γίνει μωαμεθανός. Όταν επέστρεψε ξανά στη Χίο μετανιωμένος, ο πατέρας του τον έστειλε στις Κυδωνιές όπου τον παρέδωσε για δουλειά σε έναν καλό χριστιανό. Στα 22 του χρόνια αποφάσισε να αρραβωνιαστεί όμως ο αδελφός της αρραβωνιαστικιάς του τον κατήγγειλε ότι είναι εξωμότης. Διατάχθηκε η σύλληψη του, παρ' όλ' αυτά όμως η πίστη του στο Θεό έμεινε ακλόνητη. Φυλακίστηκε και σύντομα βγήκε η απόφαση να θανατωθεί με αποκεφαλισμό. Ακόμα και μπροστά στο δῆμιο ο Γεώργιος απαντούσε ότι θα πεθάνει για τον Χριστό. Αποκεφαλίστηκε στις 26 Νοεμβρίου 1807. Το λείψανο του Αγίου πετάχτηκε αλλά οι χριστιανοί το περισυνέλλεξαν και το πήγαν στο ερημονήσι Νησοπούλα.

Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 5ης διαδρομής

Μονή Μουνδών

Άγνωστη παραμένει η ακριβής χρονολογία ίδρυσης της, αν και υπολογίζεται το 1574. Από τότε αρχίζει και η γνωστή της ιστορία, οπότε και ανακαινίσθηκε από τον Ιερομόναχο Ιάκωβο Λαγκαδιώτη.

Ήταν το σπουδαιότερο, μετά τη Νέα Μονή, μοναστήρι. Σ' αυτήν εγκαταστάθηκαν και μόνασαν επιφανείς Χιώτες που ενδιαφέρθηκαν ιδιαίτερα για την αγιογράφησή της. Η μεγάλη ακμή της οφείλονταν στο ήρεμο φυσικό της περιβάλλον, το πλήθος των λογίων που μόνασε και τη μεγάλη έκταση καλλιεργήσιμων εδαφών και βοσκοτόπων. Είχε σπουδαία βιβλιοθήκη με αξιόλογη μεμβράνη του 1462 μ.Χ. που μάλλον ήταν η Διαθήκη της Όσιας Ματρώνας. Το 1620 ανατέθηκε η διακόσμηση του Καθολικού στο Χιώτη ζωγράφο Μανουήλ Καλαρώνη, ιερέα. Ωστόσο οι τοιχογραφίες που διατηρούνται μέχρι σήμερα έγιναν από ανώνυμο ζωγράφο το 1849. Η όλη εικονιστική σύνθεση διακατέχεται από έντονο λαϊκό φως με πλούτο εκατοντάδων παραστάσεων από την Παλαιά και Καινή Διαθήκη. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η παράσταση που φέρει την επιγραφή «Ο βίος του αληθούς μοναχού».



Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 5ης διαδρομής



Αγία Ματρώνα

Γεννήθηκε στα τέλη του 14ου αιώνα στη Βολισσό. Από πολύ νωρίς έδειξε ιδιαίτερη κλίση στη μοναχική ζωή και όταν οι γονείς της αποφάσισαν να την παντρέψουν, τους εγκατέλειψε και κατέφυγε σε βουνό έξω από το χωριό Κατάβαση. Εκεί δημιούργησε το πρώτο της ασκητήριο, όπου μετέπειτα κτίστηκε ο πρώτος ναός του χωριού. Βλέποντας οι γονείς την αμετάβλητη στάση της, έδωσαν την άδεια να πορευθεί στη ζωή της όπως εκείνη θέλει. Μάλιστα της διαχώρισαν τη γονική της περιουσία και την άφησαν να τη διαχειρισθεί. Τότε η Αγία διένειμε την κινητή της περιουσία σε χήρες, ορφανά και φτωχούς.

Στην Κατάβαση έμεινε τρία χρόνια. Ερχόμενη στην πόλη της Χίου βρήκε ένα μικρό μοναστήρι. Εκεί ζήτησε να μείνει, εκάρη μοναχή και έλαβε το όνομα Ματρώνα. Ο μικρός ναός του μοναστηριού άρχισε να μην επαρκεί. Για τον λόγο αυτό η Ματρώνα διέθεσε και την ακίνητη περιουσία της για τα έξοδα της ανοικοδόμησης. Μόλις οι εργάτες άρχισαν να σκάβουν στα θεμέλια βρέθηκε ξαφνικά ένας μεγάλος θησαυρός. Τότε η Αγία παρακάλεσε τον Κύριο να αποκαλύψει εάν ο θησαυρός έχει αποσταλεί από Εκείνον. Στην περίπτωση όμως που ο θησαυρός είναι αποτέλεσμα δαιμονικής ενέργειας να εξαφανισθεί. Τότε όλοι οι παρόντες είδαν τον περίφημο αυτό θησαυρό να μετατρέπεται σε σβησμένα κάρβουνα. Σταδιακά εξελέγη ηγουμένη.

Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 5ης διαδρομής

Αγία Μαρκέλλα

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Βολισσό περί το 1500. Ο πατέρας της ήταν ειδωλολάτρης και η χριστιανή μητέρα της απεβίωσε σε νεαρά ηλικία. Στα χέρια του πατέρα της υπέμεινε το φρικτό της μαρτύριο μόλις άρχισε να επιθυμεί ερωτικά την ίδια του την κόρη και να νιώθει προς αυτή σαρκική επιθυμία. Υποχρεώθηκε να εγκαταλείψει το πατρικό σπίτι και αναζήτησε καταφύγιο στα βουνά της περιοχής. Ο πατέρας της, με απερίγραπτη μανία, άρχισε να ψάχνει να τη βρει. Μία μεγάλη βάτος αποτέλεσε το αρχικό καταφύγιο της Αγίας. Ένας βοσκός όμως την αντιλήφθηκε, την υπέδειξε και ο πατέρας της έβαλε φωτιά στη βάτο για να την αναγκάσει να βγει. Η Μαρκέλλα κατάφερε και βρήκε διέξοδο, άρχισε να τρέχει πάνω στις πέτρες και τα βράχια, αλλά ο πατέρας της αποφάσισε να τη σημαδέψει με το τόξο του. Η Αγία πληγώθηκε, προσευχήθηκε στο Χριστό και Του ζήτησε να σχίσει το βράχο και να την κρύψει μέσα. Ο βράχος σχίστηκε και δέχτηκε το σώμα της ενάρετης Μαρκέλλας μέχρι το στήθος. Ο πατέρας της οργίστηκε ακόμη περισσότερο και έκοψε με ένα μαχαίρι τους μαστούς της και τους πέταξε στο βουνό.

Ο σχισμένος βράχος που δέχτηκε το μαρτυρικό σώμα της Αγίας αποτελεί μέχρι σήμερα για τους προσκυνητές σημείο ευλαβικής αναφοράς και πηγή ιαμάτων.



Λίγα λόγια για τα σημεία ενδιαφέροντος της 5ης διαδρομής



Άγιο Γάλας

Σε ένα σύμπλεγμα τριών σπηλαίων κυοφορήθηκε η ανθρώπινη ζωή στο νησί. Εδώ, στο πιο απομακρυσμένο του σημείο, ήδη από το 5.800 π.Χ. συναντάμε ίχνη μόνιμης κατοίκησης. Το ανθρώπινο είδος εξελίχθηκε για τρεις χιλιετίες κι όταν άρχισε να χτίζει περιμετρικά οικισμούς στεφάνωσε την περιοχή με άφθονες παραδόσεις.

Η πιο ζωντανή από αυτές θέλει μια Βυζαντινή βασιλοπούλα να νοσεί από λέπρα κι ο βασιλιάς πατέρας της να την εξορίζει στο Αιγαίο. Εκείνη βρίσκει καταφύγιο στις σπηλιές στο Άγιο Γάλας, ώσπου λίγο καιρό αργότερα εμφανίζεται μια μαυροφορεμένη γυναίκα και τις υποδεικνύει να πλένει το πρόσωπο της από το γαλακτώδες νερό που στάζει απ' τους μαστοειδείς σταλακτίτες. Σε λίγο η βασιλοπούλα θεραπεύεται κι όταν τα νέα φτάνουν στον πατέρα της εκείνος κατανοεί ότι η μαυροφόρα που έσωσε τη θυγατέρα του είναι η Παναγία και φτιάχνει προς τιμήν της, στην είσοδο του σπηλαίου, το Ναό της Παναγιάς της Αγιογαλούσaiνας.



Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε
μαζί μας.



www.cto.gr



info@cto.gr



Φιλ. Αργέντη 8, Χίος - Τ.Κ. 82132

